

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 25 czerwca 2024 r.

Poz. 5774

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.167.2024.6

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 20 czerwca 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 i 721)

orzekam

nieważność uchwały nr II/11/2024 Rady Gminy w Doruchowie z dnia 24 maja 2024 r. w sprawie wysokości diet dla radnych Rady Gminy w Doruchowie oraz sołtysów - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 24 maja 2024 r. Rada Gminy w Doruchowie podjęła uchwałę nr II/11/2024 w sprawie wysokości diet dla radnych Rady Gminy w Doruchowie oraz sołtysów, zwaną dalej "uchwałą".

Uchwałę podjęto na podstawie: "art. 25 ust. 4, 6 i 8 i art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 609) oraz § 3 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie maksymalnej wysokości diet przysługujących radnemu gminy (Dz. U. z 2021 r., poz. 1974)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 27 maja 2024 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Przedmiotową uchwałą Rada Gminy w Doruchowie ustaliła szczegółowe zasady przyznawania oraz wysokość diet dla radnych Gminy Doruchów oraz określiła wysokość diet dla sołtysów. W § 1 pkt 1-4 uchwały uregulowano wysokość diet dla radnych w zależności od pełnionej funkcji. Natomiast w treści § 1 pkt 5 uchwały określono: „Ustala się miesięczną wysokość diety przysługującą radnemu, zróżnicowaną w zależności od pełnionej funkcji: Sołtys - 750 zł”. Zgodnie z treścią § 2 i § 3 uchwały Rada Gminy w Doruchowie określiła zasady naliczania, wypłacania oraz potrącania diet, ale tylko dla radnych Gminy Doruchów, a nie sołtysów. Ponadto w § 4 uchwały uregulowano, iż: "W przypadku rozpoczęcia pełnienia funkcji wiążącej się z podwyższeniem diety, odwołania radnego z funkcji oraz rozpoczęcia lub zakończenia pracy w komisji stałej, dietę radnego oblicza się proporcjonalnie do rzeczywistego okresu sprawowania funkcji oraz pracy w komisji stałej. Zasadę tę stosuje się również w stosunku do Sołtysów".

W ocenie organu nadzoru uchwalone przez Radę Gminy w Doruchowie zasady dotyczące przyznawania diet dla sołtysów zostały podjęte z istotnym naruszeniem art. 37b ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 609 i 721), zwanej dalej „ustawą”. W myśl art. 37b ust. 1 ustawy: „Rada gminy może ustanowić zasady, na jakich przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta oraz zwrot kosztów podróży służbowej”.

W kontekście ryczałtowego sposobu określenia wysokości diet na podstawie art. 37b ust. 1 ustawy zauważyć należy, że sądy administracyjne przyjmują tożsame stanowisko, jak w odniesieniu do diet dla

radnych. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w uzasadnieniu wyroku z 11 października 2012 r., II SA/Op 387/12, opublikowany w Centralnej Bazie Orzeczeń Sądów Administracyjnych, dalej "CBOSA", wyjaśnił, że: „Użyty przez ustawodawcę w przepisie art. 37b ust. 1 u.s.g. wyraz «dieta» należy rozumieć (...) jako zwrot kosztów związanych z pełnieniem funkcji. Jego istota sprowadza się do wyrównywania wydatków i strat spowodowanych pełnieniem wskazanej funkcji. Skoro więc dieta sprowadza się do wyrównania wydatków i strat spowodowanych pełnieniem funkcji sołtysa, to osoba pełniąca funkcję sołtysa zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku ze sprawowaniem tej funkcji, a nie z tytułu samego faktu bycia taką osobą”. Mając na względzie tak rozumiane pojęcie „diety”, Sąd uznał, że: „Rada gminy, korzystając zatem z normy kompetencyjnej zawartej w przepisie art. 37 ust. 1 u.s.g. winna dokonać określenia zasad, na jakich przysługują przewodniczącemu organu wykonawczego jednostki pomocniczej diety i zwrot kosztów podróży, a więc określenia tych czynności funkcyjnych sołtysa, za które dieta przysługuje. Zakresem regulacji uchwały winna być objęta m.in. sytuacja, gdy przewodniczący organu wykonawczego przez dłuższy okres czasu nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów związanych z pełnieniem funkcji”. Natomiast „ustalona w stałej kwocie dieta w formie ryczałtu miesięcznego traci charakter rekompensacyjny, a przyjmuje charakter stałego, miesięcznego wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji”, tym samym "zapis (...) uchwały, określający jedynie zryczałtowaną kwotę miesięczną diet w wysokości (...), w istotny sposób narusza przepis art. 37b ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym".

W uzasadnieniu wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 23 października 2019 r., II SA/Po 555/19, CBOSA, stwierdzono z kolei, że: "Skoro dieta sprowadza się do wyrównania wydatków i strat spowodowanych pełnieniem funkcji przewodniczącego rady (przypis autora: winno być - przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej), to osoba pełniąca tę funkcję zachowuje prawo do zwrotu kosztów i wydatków poniesionych w związku ze sprawowaniem funkcji, a nie z tytułu samego faktu bycia taką osobą. Zgodzić się zatem należy z poglądem (...), iż zakresem regulacji uchwały podjętej na podstawie delegacji ustawowej zawartej w omawianym przepisie winna być objęta m.in. sytuacja, gdy sołtys, przez dłuższy okres czasu nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a tym samym nie ponosi żadnych kosztów związanych z pełnieniem funkcji. W przeciwnym razie dieta ustalona w stałej kwocie ma charakter ryczałtu, który przyjmuje charakter stałego, wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji".

Organ nadzoru stwierdza, iż w badanej uchwale w odniesieniu do diet sołtysów, w przeciwieństwie do diet radnych, ustalono tylko wysokość tych diet w formie ryczałtowej. Należy stwierdzić, że ustalenie przez Radę Gminy w Doruchowie diet przysługujących sołtysom w formie ryczałtowej (§ 1 pkt 5 uchwały), przy jednoczesnym braku regulacji przewidujących mechanizm ich obniżania, tj. potrąceń w sytuacji, gdy sołtysi nie wykonują przez dłuższy czas swoich obowiązków, stanowi istotne naruszenie 37b ust. 1 ustawy. W ocenie organu nadzoru, rada powinna była w przedmiotowej uchwale określić zasady potrącania diety sołtysów, gdy nie wykonują oni obowiązków wynikających z pełnionej funkcji. Należy także stwierdzić, że w badanej uchwale w odniesieniu do diet sołtysów, w przeciwieństwie do diet radnych, nie ustalono szczegółowych zasad wypłacania tych diet dla sołtysów.

Tym samym konieczne jest stwierdzenie nieważności przedmiotowej uchwały, jako że nie wypełnia ona w sposób prawidłowy normy kompetencyjnej wynikającej z art. 37b ust. 1 ustawy.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji rozstrzygnięcia nadzorczego.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski

(-) Agata Sobczyk

(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

1. Rada Gminy w Doruchowie
2. Wójt Gminy Doruchów